

Kırmızı Et Üretim Miktarının Artırılmasında Geleneksel Kıl Keçisi Yetiştiriciliğinin Önemi ve Orman Kaynaklarının Silvopastoral Üretim Sistemleri İçinde Kullanımı

**Doç. Dr. Ahmet Tolunay
Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi
32260
Isparta**

Giriş

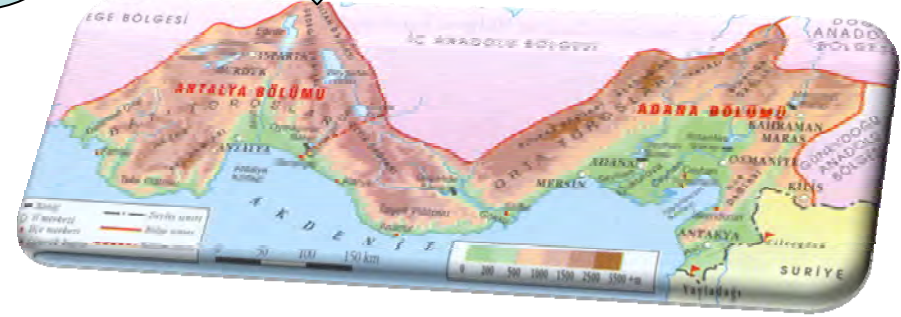
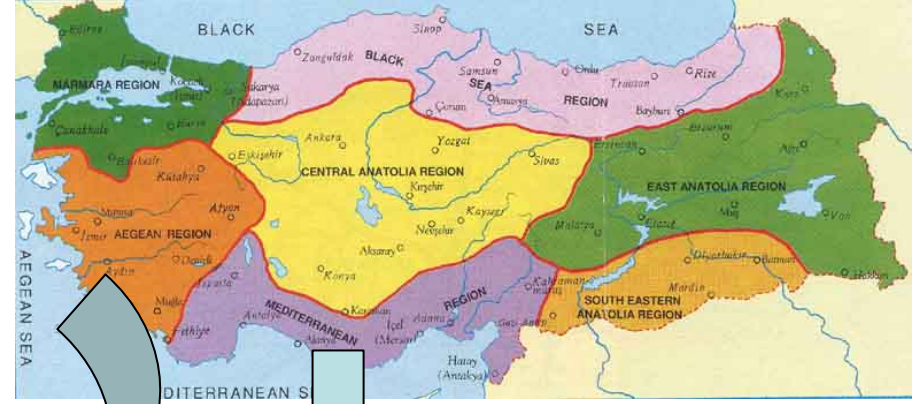
Türkiye’de keçi yetiştiriciliğinde yaygın olarak kullanılan ırklar kıl keçisi ve tiftik keçisidir.

**Bunlardan kıl keçisi (*Capra hircus* L.)
% 96 oran ile en çok yetiştirilen ırktır.**

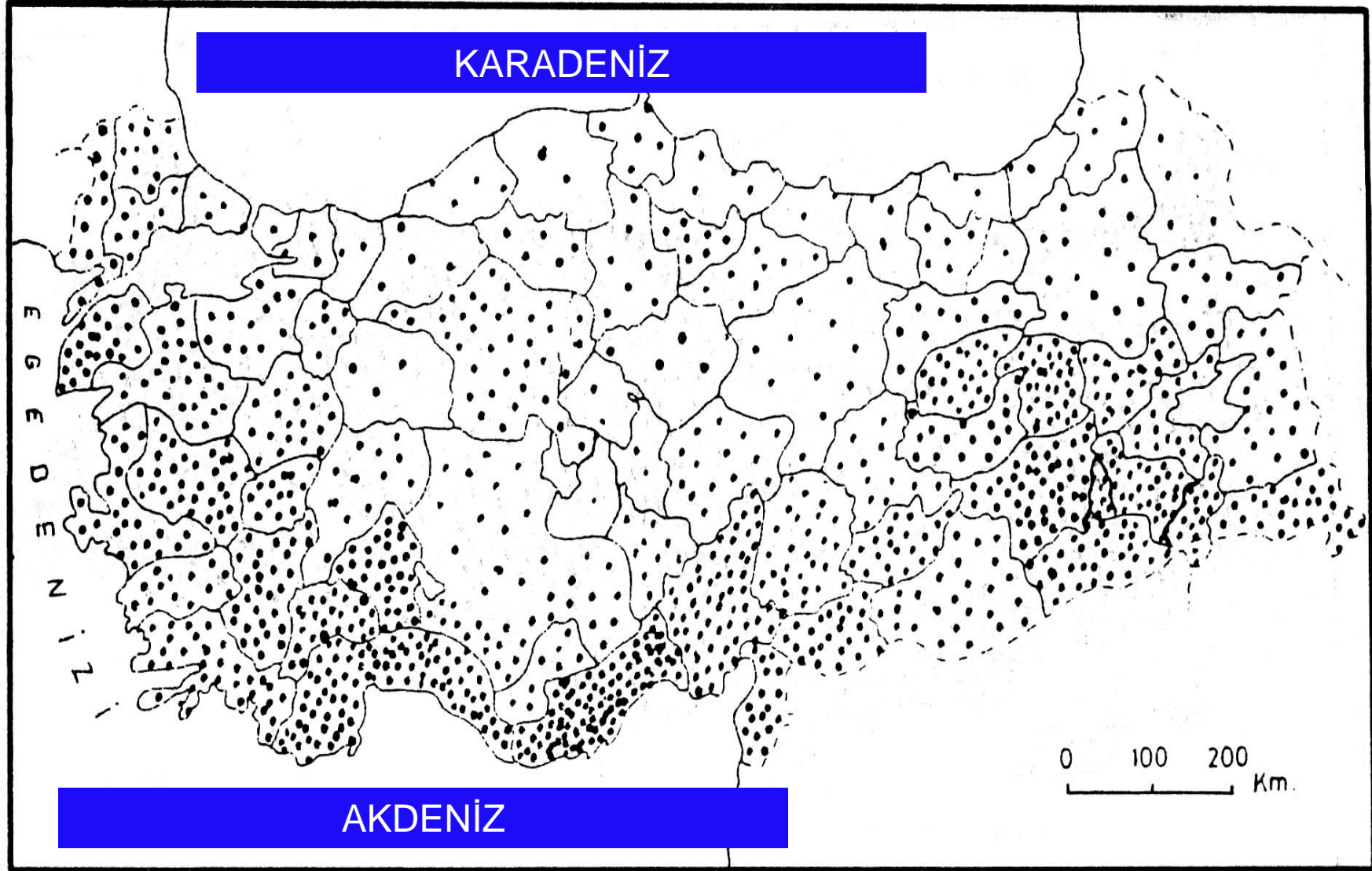

Kıl keçisi üretiminin en yaygın olarak yapıldığı alanlar; Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri 'dir.

Türkiye 'de Kıl Keçisi Popülasyonunun Dağılımı

**Yörükler, yüz yıllardır
bu bölgelerin yukarı
havzalarında kıl keçisi
Yetiştirmektedir.**

**Kıl keçisi yetiştiriciliği
Yörükler için bir üretim
sisteminin yanında, kültürel
Bir değer simgesidir.**

Kıl keçisi yetiştirilen bölgelerin bir sınırları ile Akdeniz maki vejetasyonu içinde yer alan bazı ağaç ve ağaççık türlerinin doğal yayılış sınırları arasında benzerlikler vardır.

Bu benzerliği kermes meşesi (*Qercus coccifera* L.), boz pırnal meşe (*Qercus aucheri* Jaub.&Spach.) ve pırnal meşesi (*Qercus ilex* L.) türleri açık bir şekilde göstermektedir.

Quercus sp. L.

Bu ağaç türleri kıl keçisinin yaprak ve sürgünlerini severek yediğı odunsu türlerdir.

Kıl keçisi bu üç ağaç/ağaççık türünün doğal yayılış alanını yaşam ortamı olarak seçmiştir.

ORMANLAR VE KIL KEÇİSİ

ARAP SAÇI
ya da
BİR KÖRDÜĞÜM

Pek çok ÷lkede orman kaynakları çok sayıda tehdit ile karşı karşıdır. Örneđin, orman içinde ve bitişiğinde yaşayan halk bile ormanlar için bir tehdit unsuru olarak algılanmaktadır.

Bu tehdidin derecesini azaltmak veya tamamen yok etmek için çok sayıda kurum ve kuruluş çaba göstermektedir.

Türkiye 'de de orman köylerinde geleneksel olarak yapılan ve halkın ana geçim kaynaklarından biri olan kıl keçisi yetiştiriciliğinin ülke ormanlarına zarar verdiği iddia edilmektedir.

Bu nedenle, ormanlarının işletilmesinden ve korunmasından sorumlu ORMANCILAR, kıl keçisi miktarını azalmak,

ve yöre insanını başka geçim kaynaklarına yöneltme gayreti içindedir.

Gelişmekte Olan Ülkelerde Keçi Yetiştiricileri İle Ormancı İlişkilerinin Ortaya Çıkardığı Sonuçlar.

**ORMANCILAR
KAYBETMEKTE,
KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ
KAZANMAKTADIR.**

**HER İKİSİDE
KAZANMAKTADIR..**

**HER İKİSİDE
KAYBETMEKTEDİR.**

**ORMANCILAR
KAZANMAKTA,
KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ
KAYBETMEKTEDİR..**

ORMANCILAR KAYBETMEKTE, KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ KAZANMAKTA

- * Düzensiz ve bilinçsiz otlatma ormanlara zarar vermektedir.
- * Çevresel bozulma meydana gelmektedir.
  - * Ot ve yem bulmak zorlaşmaktadır.
  - * Et ve süt verimi düşmektedir.

HER İKİSİDE KAYBETMEKTEDİR.

- *Orman alanları içinde keçi otlatılması yasaklanmıştır.
- * Köylüler yasadışı otlatma yapmakta ve para cezası ödemektedir.
- * Köylüler yeterli gelir elde edemediğinden, fakirleşmektedir.

HER İKİSİDE KAYBETMEKTEDİR.

- * Köylüler ormancılardan nefret etmektedirler.
- * Köylüler ormanlara bilinçli olarak zarar vermektedirler.
- * Ormanların verimlikleri azalmaktadır.

Mevcut Durum

ORMANCILAR KAZANMAKTA, KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ KAYBETMEKTE

- * Orman köylüleri orman dışına yerleştirilmektedir.
- * Geniş orman alanları saf ormanlara dönüşmektedir.
- * Geniş alanlarda can ve mal kaybı yüksek orman yangınları meydana gelmektedir.

HER İKİSİDE KAZANMAKTADIR

- * Orman idaresi köylülerin otlatma ihtiyacını kabul etmektedir.
- * Uygun orman alanları otlatma amacıyla köylülere tahsis edilmektedir.
- * Köylüler, orman idaresinin koyduğu kuralları uymayı kabul etmektedir.

HER İKİSİDE KAZANMAKTADIR

- * Her iki taraf birim alandan daha yüksek verim almaktadır.
- * Orman yangını riski azalmaktadır.

Türkiye 'de bugünkü durum itibariyle hem ORMANCILAR ve hem de KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ kaybetmektedir..

KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ ÜZERİNDEKİ BASKILAR

Türkiye 'de, kıl keçisi yetiştiriciliğine ilişkin arazi kullanım deneyimleri kırsal yöre insanların geliştirmiş olduğu yaşamsal deneyimleridir .

Fakat, bu yaşam deneyimi orman idaresi tarafından yok edilmek istenmektedir. Kıl keçisi yetiştiriciliği yapılan alanlar yasalara göre orman alanıdır. 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 19. Maddesinde: *“Devlet ormanlarına her türlü hayvan sokulması yasaktır”* hükmü bulunmaktadır.

Kanunun 21. Maddesinde ise; “Devlet ormanlarındaki otlaklara dışarıdan toplu olarak veya sürü halinde hayvan sokulup otlatılması, tanzim olunacak planlara göre orman idaresinin iznine bağlıdır” denmektedir.

Bu maddelerin uygulanması için hazırlanan “*Otlatma Yönetmeliđi*” ise devlet ormanları içerisinde kıl keçisi otlatılmasını yasaklamıştır.

Aynı kanununun 95. maddesinde yer alan: “*Bu kanun hükümlerine aykırı olarak ormanlara izinsiz hayvan sokanlar 1 aydan aşağı olmamak üzere hapis ve ayrıca para cezası verilir*” hükmü yer almaktadır.

Orman idaresi bu yasa hükümlerine dayanarak, devlet ormanlarında kıl keçisi otlatan kişiler hakkında dava açmaktadır.

Adli makamlar tarafından suçlu bulunan bu kişilere para ve hapis cezaları verilmektedir.

Kıl keçi yetiştiren köylülerle orman idaresi arasında arazi kullanım sorunları bulunmaktadır.

Orman idaresi orman alanlarında kıl keçisinin otlatılmasını yasaklamıştır.

NE YAPMALIYIZ ?

**Türkiye 'deki Kıl Keçisi Üretim
Sistemine Müdahale Edilmelidir.**

ÇÖZÜM
HEM ORMANCILARIN HEM DE KEÇİ
YETİŞTİRİCİLERİNİN BİRLİKTE
KAZANDIĞI DURUMDUR.

ÜRETİM SİSTEMİN TANIMLANMASI

- * Kıl keçisi yetiştiriciliği üretim sistemi, agroforestry üretim sistemleri içinde yer alan silvopastoral üretim sistemidir.
- * Kıl keçisi yetiştiren köylüler hayvanlarını sürüler halinde, orman alanlarda otlatmaktadır.
- * Kıl keçisi yetiştiriciliği önemli bir ekonomik faaliyettir.

ÜRETİM SİSTEMİN TANIMLANMASI

- * Üretim sistemi içinde ağaç/ağaççık türleri ile kıl keçisi bulunmaktadır.
- * Yetiştiricilerin üretim amacı, orman alanlarında kıl keçisi yetiştirerek et ve süt üretimi yapmaktır.

ÜRETİM SİSTEMİNİN SORUNLARI

- * Orman idaresi bu alanlarda kıl keçisinin otlatılmasını yasaklamıştır.
- * Köylüler düzensiz ve bilinçsiz otlatma yapmaktadır.
- * Kıl keçi yetiştiren köylülerle orman idaresi arasında arazi kullanım sorunları bulunmaktadır. Bu sorunların çözümlenmesi gerekmektedir.

ÜRETİM SİSTEMİNİN SORUNLARI

- * Orman alanlarındaki ağaç/ağaççıklar düzensiz ve yoğun otlatıldığından yemlik verimi düşüktür.
- * Kullanılan teknoloji ilkel ve yetersizdir.
- * Orman kaynaklarından sürdürülebilir bir yararlanma yapılamamaktadır.

ÜRETİM SİSTEMİNİN SORUNLARI

- * Kıl keçileri yeterli beslenemediğinden et ve süt üretim miktarı çok düşük düzeydedir.
- * Yetiştiriciler yeterince örgütlü değildir. Bireysel hareket etmektedirler

SİSTEMİN GELİŞTİRİLMESİ

- * Orman idaresi orman kaynaklarını kıl keçisi yetiştiricilerin kullanımına izin vermelidir.
- * Yetiştiricilerin üye olduğu “Damızlık Koyun-Keçi Yetiştiricileri Birliği” daha etkin çalışmalıdır.
- * Üretim sisteminin verimli, sürdürülebilir ve dengeli olarak işlemesi sağlanmalıdır.

SİSTEMİN GELİŞTİRİLMESİ

- * Alandaki otlatma yönetimini yetiştiricilerin kurmuş olduğu mesleki birlik yapmalıdır.
- * Aşırı ve düzensiz otlatma durdurulmalıdır.
- * Yetiştiriciler aşırı ve düzensiz otlatma yapmayacaklarını taahhüt etmelidir.
- * Otlatma belli süre ve dönemler halinde yapılmalıdır.

SİSTEMİN PLANLANMASI

- * Orman kaynaklarında kıl keçiciliği üretimini bulunduğu alanlar, orman amenajman planlarında “Otlatma Sınıfı” olarak ayrılmalıdır.
- * Otlatmayı belli süre ve dönemlere bölen otlatma planları hazırlanmalıdır.

SİSTEMİN PLANLANMASI

- * Kıl keçisi otlatmacılığı yapılacak alanların otlatma kapasitesi belirlenmelidir.
- * Birim alanda ne kadar, hangi süre ve dönemler içinde otlatma yapılacağı araştırılmalıdır.
- * Yetiştiriciler düzenli otlatma konusunda bilgilendirilmelidir.

YÜRÜTME VE UYGULAMA

- * Üretim sisteminin geliştirilmesi için hazırlanan plan ve projeler uygulamaya konulmalıdır.
- * Otlatma planlarını “Damızlık Koyun-Keçi Yetiştiricileri Birliği” uygulamalıdır.

YÜRÜTME VE UYGULAMA

- * Orman idaresi otlatma planlarının uygulamasını denetlemelidir.
- * Uygulamalarda koordinasyon ve işbirliğine özel önem verilmelidir

İZLEME VE DEĞERLENDİRME

- * Üretim sistemi arazi kullanım planına göre yönetilip yönetilmediği belirlenmelidir.
- * Yetiştiricilerin otlatma planlarına uygun hareket edip etmedikleri izlenmelidir.
- * Elde edilen sonuçlar değerlendirilerek, sitem yeniden gözden geçirilmelidir.

İZLEME VE DEĞERLENDİRME

- * İstenilen sonuçlara ulaşılmış mıdır?
- * Düzenli otlatma yapılmakta mıdır?
- * Et ve süt veriminde artışlar olmuş mudur?
- * Alan sürdürülebilir şekilde kullanılmakta mıdır?
- * Yetiştiricilerin gelirlerinde artışlar olmuş mudur?

A scenic view of a mountain range with a lake in the distance, overlaid with red text. The text is in a bold, sans-serif font. The background shows a vast landscape of rolling hills and mountains, with a prominent lake in the middle ground. The sky is clear and blue.

İLGİNİZE

TEŞEKKÜRLER

Dr. Ahmet TOLUNAY
Suleyman Demirel Üniversitesi
Orman Fakültesi
32260 Dogu Kampüsü-Isparta-TÜRKİYE
Telefon: 90. 246-2113833
90. 246. 2113952
Mobil: 90. 542. 5921044
Fax: 90. 246.2371810
e-mail: atolunay@orman.sdu.edu.tr
<http://ormanweb.sdu.edu.tr/>